

SKÖTSELANVISNING

för in- och utåtgående fönster och fönsterdörrar

RENGÖRING AV GLAS

Ta hänsyn till följande:

- Undvik att vidröra glasytan med smutsiga händer eller handskar.
- Använd flytande fönsterputsmedel, mycket vatten och mjukt luddfritt tyg eller gummiskrapa.
- Svåra fläckar kan tas bort med industrisprit eller acetone.
- Mild metallpolish kan användas för att avlägsna andra fläckar. Notera dock att medlet ska tvättas bort med industrisprit och använd därefter fönsterputsmedel.
- Använd aldrig vassa metallföremål eller stålull vid rengöringen.

OBS! Använd **ej** stålskrapor vid rengöring av glas.

SKÖTSEL AV SJÄLVRENGÖRANDE GLAS

Följ nedanstående anvisning för optimal funktion:

1. När fönstret är nyinstallerat bör glaset rengöras utvändigt enligt nedan. Låt därefter glasytan få ca en vecka på sig att aktiveras.
2. Tvätta glaset med ljummen tvällösning och en mjuk tygtrasa. Skölj rikligt med vatten och torka torrt med rent och luddfritt tyg. Om gummiskrapa används, se till att inga metalldelar kommer i direktkontakt med glaset!
3. Färgstänk avlägsnas med mjuk trasa och denaturerad sprit, lacknafta eller dylit.
4. Använd **ej** rengöringsmedel med slipverkan, rengöringskrämer eller specialprodukter.
5. Regelbunden rengöring är normalt inte nödvändig, under förutsättning att regnvatten kommer åt att skölja bort smutsen. Vid längre torrperioder ska glaset sköljas med vatten och därefter torka naturligt.

SKÖTSEL AV BESLAG OCH TÄTLISTER

För att fönster ska fungera tillfredsställande skall beslagen rengöras och smörjas minst en gång om året. Fönstrets öppnings- och stängningsbeslag samt gångjärn smörjs med tunn siliconolja eller annan vattenfri olja. Tätlistor ska hållas rena och hela. Skadade lister ger lufttäckage och ska bytas.

ALLMÄNT OM UNDERHÅLL AV YTBEHANDLING

Underhållsbehovet av ytbehandlingen är beroende av fönstrets placering i väggen, takutsprång, fönstrets orientering i olika väderstreck, byggnadens geografiska placering, klimatiska påkänningar såsom regn, sol och vind. Underhållsintervallen kan därför variera t o m för fönster i samma byggnad. För lämpliga material, exempelvis rengöringsmedel, täckfärg, lasyr och verktyg erhålls information från färgleverantör eller färghandel. Nedanstående anvisningar anger endast typ av rengöringsmedel och ytbehandlingsmedel och ej något fabrikat.

Observera! Tätlist mellan karm och båge och tätningsband vid isolerrutor får inte övermålas/laseras. Ev färg- eller lasyrspill på lister, band eller skenor ska genast torkas av. Öppnings- och stängningsbeslag, fönsterbromsar, koppelbeslag, gångjärn samt övriga beslag får ej övermålas eftersom deras funktion då försämras.

UNDERHÅLL AV TÄCKMÅLADE FÖNSTER

Täckmålade fönster ska kontrolleras årligen. Om färgen uppvisar blåsor, sprickor, flagor eller matthet ska ommålning ske enligt följande:

Utvändiga ytor

- Tvätta fönstret med mildt alkaliskt rengöringsmedel (kontrollera innehållet på förpackningen).
- Skrapa och slipa bort sprucken och löst sittande färg samt skrapa bort framträngande kåda.
- Laga ev sprickor i hörnfogar eller vid fönsterbleck med plastisk fogmassa.
- Grunda renskrapade ytor med alkydgrundfärg. Låt torka.
- Måla en andra gång med oljealkydfärg. Var särskilt noggrann och måla flödigt vid fönstrets nedre delar, på ändträ och i hörnfogar.

Invändiga ytor

- Normalt krävs endast rengöring med mildt rengöringsmedel och vatten.
- Vid eventuell ommålning görs först en lätt slipning med fint slippapper därefter grundning med alkydfärg.
- Måla en andra gång med alkydfärg.

UNDERHÅLL AV LASERADE FÖNSTER

Laserade fönster ska kontrolleras och vid utsatta lägen underhållas varje år. Om utvändiga ytor visar tecken på uttorkning (t ex ytsprickor), matthet eller grånad ska ommålning ske enligt följande:

Utvändiga ytor

- Slipa ytan med fint slippapper och skrapa bort eventuellt framträngande kåda.
- Tvätta av ytan med målartvätt eller en mild alkalisk tvättvätska.
- Laga ev sprickor i hörnfogar eller vid fönsterbleck med plastisk fogmassa.
- Måla träytorna med pigmenterad alkydglasyr. Använd pensel eller svamp.

Invändiga ytor

- Normalt krävs endast rengöring med mildt rengöringsmedel och vatten.
- Vid eventuell ommålning görs först en lätt slipning med fint slippapper varefter ytan målas med opigmenterad klarlack.

BARNSÄKERHETSBEFLAG

Barnspärr på vridfönster

Vridfönstret är säkrat så att barn inte kan öppna fönstret mer än 100 mm. En spärr sitter på karmens högra sida och är åtkomlig genom att fönstret öppnas på glänt. Spärren träder automatiskt i funktion och frigöres enkelt genom att den skjuts utåt, **se fig 1**.

Vid öppning i det sk "putsningssläget" (180°) träder spärren, i de flesta fall, automatiskt i funktion och bågen spärras i omvänt läge.

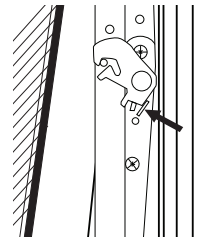

Fig 1

JUSTERING

Höjjustering gångjärn, UTÅTGÅENDE

fönster och fönsterdörr, **se fig 2**

1. Öppna hatten genom att skruva den motsols.
2. Öppna låsskruven med en 2,5 mm insexnyckel.
3. Använd en 5 mm insexnyckel under hatten. Fönstret/fönsterdörren rör sig uppåt när du vrider medsols och nedåt vid motsols vridning.

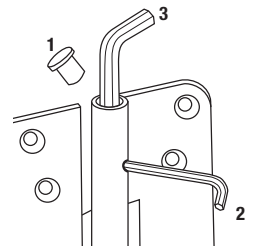

Fig 2

Smörjning av gångjärn

1. Öppna hatten och applicera smörjmedel direkt på insexskruven.
2. Skruva åt insexlåsskruven och stäng hatten.

SIDJUSTERING AV BÅGEN

INÅTGÅENDE fönster och fönsterdörr

Inåtgående fönsterbågar med bultgångjärn kan enkelt efterjusteras. Genom att vrida gångjärnets cylindriska del på bågen ett eller flera halvvarv korrigeras bågens läge i förhållande till karmen så att rätt läge erhålls, **se fig 3**.

Ett halvvarv ger ca 1/2–1 mm på ett normalstort fönster. Som regel behöver bågen inte lyftas ur karmen, det räcker med att ta ur den övre eller nedre gångjärnssprinten och korrigeras detta gångjärn med bågen hängande i det andra gångjärnet.

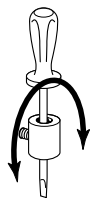

Fig 3

Skötselavvisning

för in- och utåtgående fönster och fönsterdörrar (forts.)

KONDENS

Kondens på fönstrets insida

Kondens på fönstrets insida uppkommer då varm och fuktig rumsluft kyls ned mot en kall glasyta och avsätts i form av imma eller vattendroppar på glaset. I ett nybyggt hus finns under lång tid kvarvarande fukt från inbyggda byggmaterial, så kallad byggfukt, som lätt ger upphov till kondens. Fukten försvinner med tiden men kan upphöra snabbare genom ventilation. Otillräcklig eller icke fungerande ventilation ger även upphov till kondens på fönster. Djupa fönsternischer och fönsterbänkar liksom täta gardinarrangemang kan hindra värmen att strömma upp utefter fönstret och värma glasytan. Fönsterbänkar bör därför monteras med en springa mellan fönstret och fönsterbänken, **se fig 8**.

Risken för kondens minskar hos fönster, som monterats med glaset insida långt in mot rummet. Genom att höja rumstemperaturen minskar kondensrisken medan sänkt rumstemperatur natttid ökar risken.

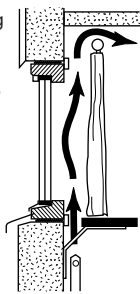

Fig 8

Kondens på fönstrets utsida

På mycket välisolerade fönster kan i ett fåtal fall, och under speciella omständigheter, kondens uppstå på yttre glasets utsida. Det är inget fel på fönstret, utan ett bevis på att det isolerar bra. Kondensbildningen är tecken på att ett mycket litet värmeläckage sker genom fönstret och kan uppstå när det är placerat i ett oskyddat läge i byggnaden, (ex v husfasad utan avskärmande buskar eller träd, ett för kort takutsprång, glasytor placerat långt ut i ytterväggen etc) eller i ett läge där luftfuktigheten är mycket hög. Kondensen uppstår som regel på natten och försvinner under morgontimmarna. Orsaken är att rutan isolerar så effektivt att nästan ingen värme tränger ut till det yttre glaset. Det gör att ytterrutan en klar natt kan bli kallare än utomhusluften **se fig 9**. Luftfuktigheten avsätts då som tillfällig kondens på fönstrets utsida. I förekommande fall sker detta främst en kort period under höst och vår, när temperaturskillnaderna mellan natt och dag är mycket stora. På morgonen värms utomhusluften och fönsterrutan upp och kondensen dunstar bort. Risken för denna typ av kondens kan minskas genom någon av följande faktorer.

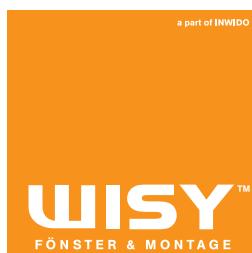

Fig 9

- **Markiser som natttid avskärmar ytterglaset mot himlen.**
- **Träd eller buskar, som avskärmar ytterglaset mot himlen.**
- **Något högre rumstemperatur de nätter då risk för ytterglaskondens finns.**

Väl rengjorda glasytor minskar också risken för att kondens "fastnar" på glasytan.

Wisy kan ge information om publikationer som utförligt beskriver förutsättningar, orsaker samt omfattningen av denna typ av kondens.

Wisy AB

Box 243, 574 23 Vetlanda
Tel 010-451 49 00, Fax 010-451 49 01
E-post info@wisy.se, Web www.wisy.se